

EXCURSIÓ CULTURAL PER LA SEGARRA Diumenge, 21 d'octubre del 2007

◀ Imatges de Montfalcó Murallat ▲

Itinerari: Sortida amb autocar a les de vuit del matí, de davant de l'estació del carrilet, en direcció a Tàrrega, parant per esmorzar (inclòs en el preu). Després agafarem un desviament que ens portarà fins a l'antiga fortalesa de Montfalcó Murallat, on, en companyia d'una guia local farem unes visites per dins el recinte històric. Un cop acabada aquesta visita ens traslladarem fins Agramunt per visitar una de les fàbriques de torrons mes importants de la localitat. Després d'una mica de temps lliure anirem al restaurant a dinar on podrem triar entre els següents plats:

Entrant: amanida; 1r. paella o meló amb pernil; 2n ternasco al forn amb bolets o llenguado amb mus de gambes; Postres: gelat o flam; pa, vi, aigües, cava, cafè i gotes

Ben dinat, i després d'una mica de sobretaula, ens arribarem fins al Monestir de Sant Ramon (també anomenat com l'Escorial de la Segarra) per fer una visita guiada. Després de tot això reprendrem el viatge de tornada fins a Sant Boi, per arribar sobre les set del vespre.

▼ Els torrons d'Agramunt

Imatge dels exteriors del Monestir de Sant Ramon ►

**Preu (inclòs viatges, esmorzar, dinar i visites): socis 28€ / No socis 30€
Per a inscripcions i pagament a partir del dia 8 d'octubre a la Llibreria Isart**

Nota: Places limitades: no feu tard a la inscripció, ni a la sortida de l'autocar.

Els seients de l'autocar seran escollits per rigorós ordre d'inscripció.

Consulteu el programa de la nostra pàgina Web: www.associaciodeveins.org

SANT RAMON

El nucli de Sant Ramón esta presidit per el gran convent i l'església construïts entre els segles XVII-XIX, sobre un monestir mercedari fundat el segle XIII. El que ara en diem Sant Ramon abans es deia la Manresana, tenim constància de l'existència del castell de la Manresana des de l'any 1030. El nom de la Manresana li venia de la torre cilíndrica que hi havia dalt del tossal i que assenyalava els límits del comtat de Manresa amb la vegueria de Cervera, en el segle XI.

La idea de construir el convent va sortir de Pere Nolasc , redemptor de cristians captius dels sarraïns. El motiu era d'establir un enclavament per a la col·lecta d'almoïna amb destí, a l'Obra de Redempció dels Captius , a la comarca de la Segarra. El pare Bertrando fou l'encarregat de fer tots el tràmits, i va considerar que l'ermita de Sant Nicolau, que era de la parròquia de Portell i terme municipal del Castell de Majanell , era el lloc més apropiat per construir- lo. El 8 de juny de 1245, el Bisbat de Solsona va donar a l'Orde de la Mercè l'ermita de Sant Nicolau.

En les construccions que es van fer al voltant de l'ermita , els mercedaris van començar l'activitat de demanar almoïnes per aquells paratges .Durant el segles XIV i XV apareixen documents de la fundació mercedaria amb el nom de Priorat de Sant Nicolau, i el 1450 va prendre com a definitiu el nom de Convent de Sant Ramon. La fama del Sant va anar en augment, les antigues construccions de l'ermita van donar pas al conjunt arquitectònic que avui es contempla, amb la construcció durant cinc segles del convent antic, el nou i l'església. Després de 690 anys de presència mercedaria al convent, la comunitat de frares es va veure forçada a abandonar el convent per uns decrets de l'extinció de les ordes religioses i la incautació de tots els seus béns per l'Estat i per les lleis de desamortització dels anys 1835-1836. L'Estat va donar a l'Ajuntament de Portell el dret d'administrar el convent, i va demanar que establís una escola i tingués oberta l'església per a la devoció a les relíquies del Sant. El Ministeri d'Hisenda, el 14 de novembre del 1900, va ordenar un altre administrador per al convent. Va ser escollit el prelat de Solsona, Ramon Riu, per continuar la tasca i fer -se càrrec de la conservació de l'edifici .

El 12 d'abril de 1901, el bisbe de Solsona, Ramon Riu i Cabanas va fer la donació del convent al pare provincial, Florenci Nualart, per restablir-hi la tasca començada pels mercedaris, després de seixanta-dos anys de ser desterrats. S'han complert els 100 anys de la cessió del convent a la comunitat mercedaria, i s'ha fet una excel·lent tasca en la conservació. Sant Ramon Nonat va morir a Cardona el darrer diumenge d'agost de 1240. Els Vescomtes de Cardona i els Mercedaris es barallaven per aconseguir els drets sobre el cos del sant. Per solucionar la situació, van decidir posar el cos del sant difunt damunt d'una mula cega; allí on la mula el portés, allí l'enterrarien. La mula el va portar fins allà on havia nascut Sant Ramon: a l'ermita de Sant Nicolau, al terme del Portell. A aquesta ermita el sant hi havia anat sovint quan feia de pastor, abans d'entrar a l'orde de la Mercè. La llegenda diu que quan la mula va arribar, va donar tres tombs i va caure morta en sec. D'aquest fet en surt la tradició de donar els tres tombs. De mica en mica va anar creixent el culte a Sant Ramon. A causa de la gran devoció que hi havia pel sant es va construir el santuari actual. Es va començar a l'any 1674, i a l'any 1695 es traslladaven les despulles del Sant de l'ermita al nou Santuari, aquell dia va haver festes fastuoses i solemnes. Sant Ramon Nonat és el patró de les parteres. Moltes dones embarassades van al santuari a pregar i demanar un part fàcil i fan els tres tombs.

MONTFALCÓ MURALLAT

El poble "encastellat" Montfalcó Murallat (La Segarra) Si una cosa podem trobar en terres de la Segarra són castells i pobles fortificats. Florejacs, Les Pallargues o Vicfred són alguns dels pobles de la comarca que tenen un castell ben conservat. Tot i així són molts els nuclis de població en els que s'hi pot trobar un castell, una fortalesa o bé restes d'un passat medieval o renaixentista, com el castell de l'Aranyó (on nasqué Manuel de Pedrolo). Enmig de tot aquest patrimoni arquitectònic destaca, per la seva singularitat, una petita fortalesa situada entre els pobles de Les Oluges i Sant Guim de Freixenet, on el castell és alhora una vila protegida per muralles i sense cap edificació fora dels seus murs. Aquest poble encastellat d'origen medieval és Montfalcó Murallat.

Montfalcó Murallat és el poble-fortalesa de la Segarra que es presenta com la típica vila closa medieval. Perfectament visible des de l'eix transversal, el poble és el millor exemple que hi ha a Catalunya del que era una vila closa, és a dir, una població protegida per muralles, sense edificacions extramurs, característica de l'època medieval. El nucli pertany al terme municipal de Les Oluges i resta impassible al pas del temps des d'un turó d'uns 600 metres d'altitud. El poble, edificat directament sobre roca calcària, queda envoltat per unes muralles de pedra que s'erigeixen damunt del turó i que arriben als nou metres d'alçada.

Aquests murs, amb gairebé dos metres de gruix, disposen d'un ampli pas de muralla de pràcticament dos metres que està situat en la seva part superior. L'entrada al poble es fa per una única porta situada a la banda sud que ens conduirà a la plaça central de la vila. És aquí on neix l'únic carrer de Montfalcó: el carrer Rodó, que condueix a l'església de Sant Pere i alhora dóna la volta a la muralla pels costats nord, oest i sud. El centre de la vila, ocupat per la plaça, conté diferents vestigis del passat medieval. Destaca un pou, que originàriament podia haver estat un pou de gel. El pou de gel o de neu era utilitzat per a conservar els aliments, especialment el peix, però també tenia finalitats terapèutiques i gastronòmiques. Terapèutiques com ara rebaixar la febre, tallar hemorràgies o suavitzar el dolor; i gastronòmiques com refredar begudes o preparar xarrups. A més del pou, a la plaça de Montfalcó, hi ha un cup o recipient sobre el qual es trepitjava el raïm i on el vi fermentava, i finalment, hi resten també dues cisternes utilitzades per recollir l'aigua de pluja.

ELS ORIGENS

L'origen d'aquesta població murallada és remunta al segle XI quan durant el regnat del comte de Berga, Bernat I, es va repoblar aquesta franja del territori, abans en poder dels sarraïns. Aquests terrenys repoblats i situats en una zona fronterera amb els musulmans eren coneguts com la Marca de la Segarra. És en aquest moment quan es creà el nucli de Montfalcó. En morir el comte de Berga i no tenir descendència, les seves possessions, entre elles Montfalcó, van passar al seu germà Ramón, comte de la Cerdanya. Des d'aleshores, el poble encastellat fou infeudat a diferents nobles fins que al final del segle XII, un d'aquests senyors va testar en favor de la seva filla Marquesa, esposa de Guillem de la Guàrdia.

En Guillem convertí la seva neboda Isabel de Torroja en hereva universal i el matrimoni d'aquesta amb el Duc de Cardona, Ramon Folc VIII, convertí a Montfalcó en una possessió de la família ducal dels Cardona fins al segle XIX. És per aquest motiu que el poble és coneix també amb el nom de Montfalcó del Duc.

